

VÄST SAHARA

Nr 4 2010 Pris 30 kronor

"Om de hittar oss blir vi dödade"	7
"Europa bryr sig inte om massakern"	10
"Stoppa våldet mot fångarna!"	14

GDEIM IZIK

– det fredliga lägret blev sönderslaget
och nedbränt av marockanska poliser

Utgives av
Föreningen Västsahara
och utkommer med fyra
nummer per år.
ISSN 1652-2052

Ansvarig utgivare:

Jan Strömdahl

Redaktör:

Lena Thunberg

Redaktionsråd:

Ulla-Karin Karlson

Natasa Mirošević

Arto Valtonen

Martin Wikström

Monica Zak

Grafisk form:

Tidningsform & Textfason

Layout:

Ulla-Karin Karlson

Adress:

Västsahara
c/o Afrikagrupperna
Linnégatan 21,
413 04 Göteborg

Telefon:

070 - 475 46 45

Hemsida:

www.vastsahara.net

E-post:

vastsahara@brevet.nu

Prenumerationer:

Privatperson: 125:-

Stödprenumeration: 145:-

Organisationer: 150:-

Utländsk prenumeration: 200:-

Plusgiro:

20 40 03 - 8

Föreningen Västsahara

c/o Jan Strömdahl

Mälarvarvsbacken 51

170 33 Stockholm

08 - 668 88 41

070 - 438 88 41

Omslagsbilder: THAWRA

Framsida: Protestlägret

Gdeim Izik förstörs av

marockanska poliser den 8

november. Baksida: Marock-

anska säkerhetsstyrkor i El

Aaiün efter stormningen.

Tryckeri: Markaryds Grafiska

Presslagd: 1 december

NORDENS ENDA TIDSKRIFT OM

Fredlig protest slogs ned med våld

Protestlägret Gdeim Izik stormades av marockansk militär och polis. 4

"Om de hittar oss blir vi dödade"

Dramatiskt meddelande från spanjorska och mexikan via Youtube. 7

Jonas Sjöstedt nekades inresa i Västsahara

Politiska skäl anfördes av marockansk tjänsteman. 8

"Europa bryr sig inte om massakern"

Brahim Mokhtar, Polisarios representant i Norden, om Gdeim Izik. 10

Stoppa våldet mot fångarna!

Rapport från Human Rights Watch den 26 november. 14

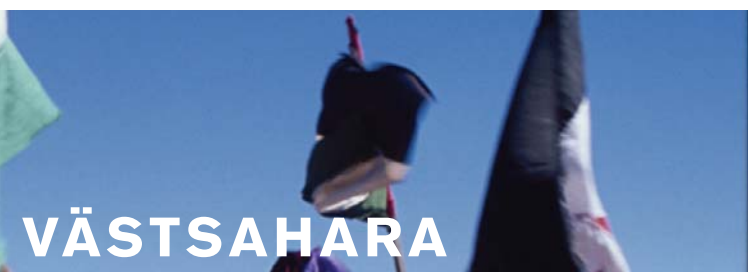
Advokaterna slogs vilt i rättssalen

Marockanska advokater agerade som provokatörer. 16

Förvånade EU-tjänstemän såg "Uppdrag granskning"

Stort intresse i EU-parlamentet för svenskt tv-program. 18

Vill du veta mer? Tidskriften Västsahara: Nyheter, bakgrund, informationsmaterial, www.vastsahara.net **VästsaharaAktionen:** 27 medlemsorganisationers kampanjsida, nyheter, bakgrund och plattform, www.vastsaharaaktionen.se **Arso:** Bakgrund och nyheter på engelska, www.arso.org **Western Sahara Resource Watch:** Nyheter och information om Västsaharas naturresurser på engelska www.wsrw.org **Stöttekommittén för Vest-Sahara:** www.vest-sahara.no **Polisario Front:** Telefon 08-315610 **Lästips:** Västsahara— Afrikas sista koloni, Lena Thunberg, Föreningen Västsahara, 2004, 70:-, Informationsfoldrar (enstaka gratis): Muren, minorna, bomberna 2009, Ockuperat område 2008, Västsahara 2006.

EN HISTORIA AV VÅLD OCH SVEK

Västsahara är till två tredjedelar ockuperat av Marocko sedan 1975. De västsaharier som lyckades fly bor sedan dess i flyktingläger i Algeriet.

Västsahara, som var en spansk koloni, står på FN:s lista över länder som ska avkoloniseras. Sedan 1991 finns en FN-styrka på plats för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet. Vapenvila råder mellan Marocko och den västsahariska befrielserörelsen Polisario sedan dess. Någon folkomröstning har dock inte ägt rum på grund av Marockos vägran att acceptera ett självständigt Västsahara. Frankrike och USA är Marockos främsta supportrar.

Marocko är en av EU:s största mottagare av ekonomiskt stöd. I maj 2006 undertecknade EU ett sensationellt fiskeavtal med Marocko, där de västsahariska vattnen är inkluderade. Detta strider mot internationell lag.

Sedan maj 2005 har det marockanska förtrycket mot den västsahariska befolkningen i de ockuperade delarna ökat.

SENASTE NYTT

EU-parlamentet fördömer

Efter mer än 30 år är avkoloniseringen av Västsahara fortfarande inte avslutad, skriver EU-parlamentet i en resolution den 24 november, där man fördömer de våldsamma händelserna i Gdeim Izik-lägret och i El Aaiún.

Parlamentet uppmanar Marocko att ge pressen, oberoende observatörer och humanitära organisationer möjlighet att fritt få resa till och röra sig i Västsahara och beklagar inreseförbudet för parlamentsledamöter, media och oberoende observatörer.

Man uttrycker också sin oro över internering och trakasserier av västsahariska människorättsaktivister och begär att de som hålls fängslade ska behandlas enligt internationell standard.

I resolutionen insisterar man också på att FN:s säkerhetsråd inrättar en mekanism för övervakning av mänskliga rättigheter. Detta är något som Frankrike alltid motsatt sig.

Parlamentet uppmanar Marocko att följa internationell rätt när det gäller exploateringen av Västsaharas naturtillgångar, eftersom rapporter visar att den inte gynnar lokalbefolkningen.

35 år av ockupation!

Skadade, desperata människor som gömmer sig, förtvivlade rop på internationell hjälp, skakiga filmer på Youtube och foton tagna med mobiltelefoner. Informationen kommer in via mejl hela dygnet från den 8 november. Det tar inte slut. Men mediaintresset för bilderna och berättelserna från Västsahara är ljumt. Är det ett resultat av att ingen regering i Europa har fördömt den marockanska ockupationsmaktens våld och övergrepp mot civila i Västsahara?

I höst är det 35 år sedan Marocko invaderade Västsahara. I november 1975 ryckte den marockanska armén in, fängslade och dödade Polisarioanhängare och fördrev halva befolkningen till ett liv i flyktingläger i Algeriet.

I oktober byggde västsaharier i den ockuperade delen av Västsahara i en stilla fredlig protest upp ett läger, Gdeim Izik, utanför El Aaiún. Efter en månad stormades det av marockanska säkerhetsstyrkor. Hur många personer som har dödats, skadats, fängslats och försvunnit vet troligen ingen med säkerhet ännu.

Parlamentsledamöter från olika länder och journalister har avvisats under mer eller mindre brutala former. En av dem är svensk.

Våldet fortsätter. Human Rights Watch, som lyckats ta sig in, visar i en rapport hur fångar torteras och tvingas skriva under erkännanden.

Hur en rättegång går till i Marocko kan man läsa i detta nummer. Svenska observatörer berättar.

Carl Bildt anser plötsligt att Västsaharafrågan är en konflikt mellan Algeriet och Marocko. Du har fel Carl Bildt. Det är en bilateral konflikt, som hela världen har ansvar att driva.

Och i den svenska riksdagen försöker ett antal ledamöter förmå Sveriges annars så aktiva utrikesminister att agera. Den 22 december har han tid att svara på frågor.

LENA THUNBERG
redaktör för Västsahara

Protestlägret utanför El Aaiún började byggas den 10 oktober.

Cirka 25 000 män, kvinnor, barn och gamla bodde här.

De civila västsaharierna såg sina tält brännas ned.

Vittnen fanns som kunde filma och sprida information via Youtube.

Fredlig protest slogs ned med våld

Protestlägret Gdeim Izik. Den 10 oktober började västsaharier i den ockuperade huvudstaden El Aaiún helt sonika flytta ut i öknen och bygga upp ett protestläger cirka 12 km österut. Det var en protest mot arbetslöshet, bostadsbrist, diskriminering och fattigdom. Protesten sammanföll nästan exakt med Marockos invasion av Västsahara för 35 år sedan i november 1975.

Marockansk polis och militär slog en järnring runt flyktinglägret, när allt fler västsaharier anslöt sig. Efter några veckor ska

mellan 20 000 och 27 000 västsaharier ha funnits där. Liknande läger hade också börjat byggas i städerna Smara och Dakhla men tälten revs av polis, så dessa västsaharier anslöt sig i stället till det stora lägret utanför El Aaiún.

Marockansk polis försökte att hindra införsel av mat, vatten och medicin till lägret. Den 24 oktober sköts en 14-årig pojke Elgarhi Nayem ihjäl av marockansk militär på nära håll när han var på väg i bil med släktingar för att lämna mat till lägret. Pojken

dog omedelbart och flera andra passagerare skadades och fördes till ett militärsjukhus, där de förseddes med handfängsel, skriver Amnesty International som krävde en utredning två dagar senare. Fjortonåringen begravdes utan att föräldrarna fick se kroppen eller veta var han är begravd.

Tidigt på morgonen den 8 november stormade marockansk militär och polis protestlägret. Filmer visar hur de gick in med hetvat-tenkanoner, tårgas och batonger för att jaga

I gryningen den 8 november slog Marockos säkerhetstjänst till.

Med tårgas, hetvattenkanoner och vapen gick de in i lägret.

Efter stormningen...

...efter stormningen.

bort de civila västsaharierna. Därefter brände och trampade de sönder alla tält.

Aktionen, som ägde rum samma dag som indirekta samtal mellan Polisario och Marockos skulle ske i New York under FN-representanten Christopher Ross ledning, ledde till att västsaharier gick ut på gatorna i El Aaiún för att protestera. Det är förbjudet att ifrågasätta Marockos rätt till Västsahara, att visa Västsaharas flagga eller att yttra sig för ett fritt Västsahara.

Marockanska bosättare, enligt källor uppmuntrade av civilklädd marockansk polis, med marockanska flaggor och slagord angrep och förstörde västsahariska butiker och fordon samt trakasserade västsaharier.

Polisen startade en klappjakt på västsaharier, trängde in västsahariska hem, kontrollerade vilka som bodde där och grep många. Rapporter om misshandel, tortyr, fängslan-

den började komma ut till omvärlden samtidigt som avlyssning av telefoner gjorde det svårt för västsaharier att göra sin röst hörd. Amnesty International uppmanade den 11 november Marocko att utreda de våldsamma händelserna.

Enligt en artikel i El País 23 november ska militären ha använt vapen och polisen ska ha torterat västsaharier, något som har förnekats från marockanskt håll.

Siffror på skadade och döda är fortfarande i slutet av november osäkra och skiftande. Marocko uppger att elva marockanska soldater ska ha dödats. Den västsahariska regeringen uppger att minst 19 personer är döda, över 700 skadade och 150 försvunna.

Västsahara stängdes av för omvärlden än mer effektivt än tidigare. Sju spanska journalister, EU-parlamentariker och riksdagsledamöter som försökte ta sig in i Västsahara har stoppats.

hara har stoppats.

En representant för Human Rights Watch, Peter Bouckaert lyckades dock ta sig till området. Han rapporterade om västsaharier som fängslats, misshandlats, hotats med våldtäkt om de inte skrev under dokument att de arbetar för Algeriets säkerhetstjänst och andra. Han fruktade också för de 100 aktivister som ska dömas i lokala rättegångar samt sex som överförts till militärdomstol i Rabat.

– Eftersom tortyr och misshandel används i fängelserna, är vi oroliga inför rättegångarna, sa Peter Bouckaert i en intervju i Democracy Now den 15 november.

Starka reaktioner från omvärlden har i stort sett uteblivit. FN har inte fördömt Marockos våld mot civila västsaharier.

Text: Lena Thunberg
Bilder: THAWRA

Telefonröster från El Aaiún:

"Klockan sex gick militären in i lägret. Vi bildade en front, men de hade vapen. De rev ned allt."

"Militären satte eld på tälten."

"Tre soldater har dött. Många västsaharier har dött, jag vet inte hur många."

"Det är många som är döda. Man slår människor för att de ska tåga."

"Inga västsaharier rör sig på gatorna. Ingen bor i sin egen lägenhet. Marockanerna fortsätter att gripa folk."

Telefonröster från El Aaiún:

"Bosättarna har gått in i husen och slagit kvinnor. De säger att de ska komma tillbaka i morgon."

"Det finns barn i fängelset."

"I Svarta fängelset har man delat på gamla och nya fångar. Man har bytt ut all personal. Till och med kocken. Alla kommer ifrån norra Marocko. Man vill tydligen att personalen inte ska känna någon i El Aaiún och inte ha några vänskapsband."

LAILA LILLI: UT UR HELVETET

Klockan sju på morgonen den 8 november fick vi som bodde i El Aaiún höra om katastrofen som hade drabbat västsaharier som protesterade i lägret Gdeim Izik.

Vi blev så rasade över detta brott att folk spontant gav sig ut på gatorna och demonstrerade. Då visste vi ännu inte hur allvarlig attacken hade varit. Vi kunde se svart rök vid horisonten i öster. Sedan fick vi höra skott och sirener som tjöt. Då först förstod jag hur allvarlig situationen var.

Jag fördes bort på tisdagen nära "Folkets Hus" på Smaragatan i El Aaiún av en grupp poliser som var beväpnade med batonger, pistoler och maskingevär. De stoppade mig brutalt, satte på handfängsel och började slå och förolämpa mig.

Jag försökte göra motstånd men det var omöjligt. Efter att de hade misshandlat mig länge satte de mig i en bil och körde mig till Folkets Hus. Det är i vanliga fall ett center för äldre och personer med särskilda behov, men nu användes det av polisen som fång- och tortyrlokal, precis som många andra offentliga lokaler.

I lokalen, förhöordes jag, förnedrades och förolämpades. Poliserna letade igenom min handväska och hittade en text som jag hade skrivit om Gdeim Izik. Det var beviset som räckte för dem för att tortera mig. De läste papperet en efter en, skrattade hånfullt och sa rasistiska, diskriminerande saker till mig fyllda av hat. "Förhöret" varade i flera timmar och det handlade bara om texten som jag hade skrivit och om hur jag rapporterade om motståndet i lägret Gdeim Izik, innan marockanerna förvandlade det till aska.

När jag satt i Folkets Hus såg jag hur marockansk polis förde in hundratals västsaharier. De flesta var unga män, pojkar och flickor och kvinnor.

Vid ett tillfälle kom den marockanska polisen in med fyra unga män som hade "svärd" och knivar. Jag blev förvånad, när polisen släppte dem. De hade försäkrat att de var marockanska bosättare från Marrakech och Kalaat Sraghna och en annan marockansk stad. Polisen konfiskerade inte ens deras vapen. Samtidigt fängslade och torterade de västsaharier.

Det här diskriminerande och rasistiska sättet fick mig att artigt protestera till den polisman som förhöorde mig. Jag frågade hur de kunde hålla mig kvar bara för ett papper som jag hade skrivit några ord på, medan de släppte de marockanska bosättarna som var beväpnade med svärd och knivar. Svaret från poliserna kom direkt. De kastade sig över mig och började slå och förolämpa mig igen.

Efter flera timmar på Folkets Hus fördes jag och tolv andra västsahariska fångar iväg i polisbilar klockan fem på eftermiddagen. Jag kunde se spår av tortyr och misshandel på de andras kroppar och i ansiktena. En av dem kände jag igen, en ung man som heter Aliyen Toubali.

Vi fördes till polisstationen. Där satte de bindlar för ögonen, vi fick smutsiga stinkande klädesplagg och de satte på nya handbo-

jor. Hela kvällen och natten blev vi utsatta för ny tortyr och förolämpningar. De frågade oss om lägret Gdeim Izik och om de fredliga demonstrationerna som följde på den marockanska polisens våldsamma och barbariska attack på lägret. Vid de här manifestationerna viftade demonstranterna med den västsahariska republikens flagga och ropade slagord som krävde det västsahariska folkets rätt till självbestämmande och ett slut på den marockanska ockupationen. Demonstranterna ropade också slagord och fördömde slakten som utfördes av den marockanska armén och polisen mot dem som protesterade i Gdeim Iziks läger.

Sent på natten hörde jag hur poliser pratade med några kvinnor, men de frigavs för att de var marockanska bosättare. De hade nog gripits av misstag. Antagligen trodde den marockanska polisen att de var västsaharier, eftersom de hade västsahariska traditionella kläder på sig. Polisen tvingade dem sjunga Marockos nationalsång för att försäkra sig om att de verkligen var marockanska bosättare.

Medan jag förhöordes, torterades och blev slagen hörde jag skrik och stön från många människor. Jag kunde också urskilja att det fanns kvinnor men också barn. Alla torterades uppenbarligen. Torterarna tvingade dem att säga "Länge lever Marockos kung!!" Men jag kände inte igen någon av dessa offer, eftersom jag hade bindel för ögonen, men jag kunde höra någras namn. Det var Hakima Mohamed Ndour, Salek Daoudi, Mustapha Arrami, Brahim Khalil.

Klockan sex på eftermiddagen onsdagen 10 november släpptes jag, sedan de hade tvingat mig att skriva under dokument utan att jag fick tid att läsa dem. De tog bara mina fingrar, stack ner dem i bläck och tryckte dem mot papperen.

Sedan kom jag ut från detta helvete."

Översättning från engelska:
Lena Thunberg

Skadade fångar torteras

– Det finns inget vatten kvar. Marocko stoppar journalister som vill komma in i lägret.

Tre av de västsaharier som skadades när 14-åringen sköts ihjäl den 24 oktober är fängslade och torteras, meddelade ministeriet för de ockuperade delarna den 28 oktober. Avsikten är att få dem att skriva under ett falskt erkännande så att men därefter kan ställa dem inför rätta. De övriga två skadade befinner sig på ett militärsjukhus, säger man.

"Detta är ett folkmord"

– Vi hörde människor torteras och såg en ambulans med döda kroppar i på gatan på natten. Vi hörde skrik som tystnade. Det är ett folkmord som vi har bevittnat. Omvärlden måste reagera, berättar Antonio Velazquez och Isabel Terraza på en Youtubefilm den 25 november. Den 17 november kunde de ta sig ut ur El Aaiún men trakasserades och förhördes på flygplatsen.

De är mycket kritiska till att den spanska regeringen inte reagerar på de marockanska övergreppen.

"Om de hittar oss blir vi dödade"

– Omvärlden måste fördöma Marockos folkmord på västsaharier! FN och Röda Korset måste omedelbart ingripa. Det sa en mexikan och en spanjorska i ett dramatiskt meddelande från ett hemligt gömställe i El Aaiún 15 november.

– De vill hitta oss och döda oss för att vi vittnar inför hela världen om vad som händer. Tusentals västsaharier är i samma eller i en sämre situation. Marockanska poliser och soldater tvingar sig in i hus och hem. Hittar de några som de inte gillar, misshandlas och torteras de. Många har dött av denna misshandel, berättar mexikanen Antonio Velázquez i ett filmklipp på Youtube.

– Vi bevittnar nu ett folkmord på civila västsaharier i Västsaharas huvudstad och det begås av den marockanska regimen.

Spanjorskan Isabel Terraza och mexikanen Antonio Velázquez har hållit sig gömda från marockanska säkerhetsstyrkor i El Aaiún. Antonio Velázquez som är bosatt i Spanien har varit en röst till internationell press inifrån protestlägret Gdeim Izik, innan det stormades av marockanska styrkor den 8 november.

De kräver nu att både FN:s säkerhetsråd och Internationella Röda Korset omedelbart ingriper.

– Det här är en katastrofsituation. Internationella organ måste se till att den här slakten stoppas, säger de två och efterlyser fördömanden av den våldsamma attacken på civila västsaharier.

Två andra spanska medborgare, Silvia Garcia och Javier Sopeña, lämnade El Aaiún den 15 november med poliseskort till flygplatsen, sedan spanska myndigheter förhandlat med

Marocko om deras säkerhet. De flög till Las Palmas och fortsatte sedan till Madrid där de träffade press, bland andra El País.

– Intifadan på gatorna har slutat. Nu råder det belägringstillstånd. Marockanerna letar efter folk. Västsaharier fängslas och torteras. Alla telefoner avlyssnas.

Vågar inte lämna gömstället. Antonio Velázquez och Isabel Terraza förhandlade också om att lämna Västsahara men vågade enligt UPES inte följa de två andra med poliseskort.

– Vi åker härifrån enbart om det finns spansk konsulär personal som kör oss till flygplatsen, sa de. Annars riskerar vi att gri-

pas och kastas i fängelse.

– Den marockanska armén håller på att döda en hel befolkning. Det kan sluta i ett krig där det västsahariska folkets 35-åriga fredliga motstånd kastas på sophögen, bara för att ingen lyssnade på dem i tid, säger Antonio Velázquez, som rapporterar om skrik och jämrande på nätterna i El Aaiún.

Även om de två inte kan gå ut, säger de sig ha bevittnat hemskheter, som de inte kan berätta om, eftersom gömstället då riskerar att avslöjas.

– Men vi har sett lik på gatorna, berättar han.

Källor:
El País, UPES

Jonas Sjöstedt nekades inresa i Västsahara

– Den svenska regeringen borde naturligtvis reagera mot Marockos våld i Västsahara, kräva att journalister får fritt tillträde samt markera att det är oacceptabelt att Marocko inte släpper in svenska riksdagsledamöter i Västsahara, säger Jonas Sjöstedt.

Lördagen 20 november reste han via Casablanca mot El Aaiún för att skaffa sig en bild av vad som verkligen har hänt och att försöka träffa västsaharier.

– Det är säkert mycket farligt för dem, men jag ville göra ett försök och det fanns personer som inte var fängslade, som var beredda att ta risken att möta mig.

På flygplatsen i Casablanca stoppades han i passkontrollen, när han skulle byta till flyg mot El Aaiún.

– Jag fanns tydligen på en spärrlista. En överordnad hämtades, jag förhördes och missade nästan planet, som jag redan var incheckad på. Jag fick dock inte gå ombord, eftersom min bokning hade blivit struken. Då gick jag till Royal Air Marocs kontor och krävde att få bli ombokad på nästa plan. En tjänsteman upplyste mig då om att jag av politiska skäl inte skulle få flyga med något plan till El Aaiún överhuvudtaget, berättar Jonas Sjöstedt.

Sedan stormningen av protestlägret har inte ett ord av fördömande hörts från den svenska regeringen. Jonas Sjöstedt har själv vid två tillfällen tagit upp frågan i eu-nämnden och även i utrikesutskottet. Alla tre rödgröna partier har krävt att Sverige ska ta upp frågan samt kräva att MINURSO:s mandat utvidgas till att omfatta skydd för de mänskliga rättigheterna. De rödgröna kräver också att Sverige tar upp händelserna i Västsahara vid toppmötet EU-Afrika i Tripoli 28 november.

– Vi MÅSTE få en svensk reaktion. Det här är helt oacceptabelt, säger Jonas Sjöstedt.

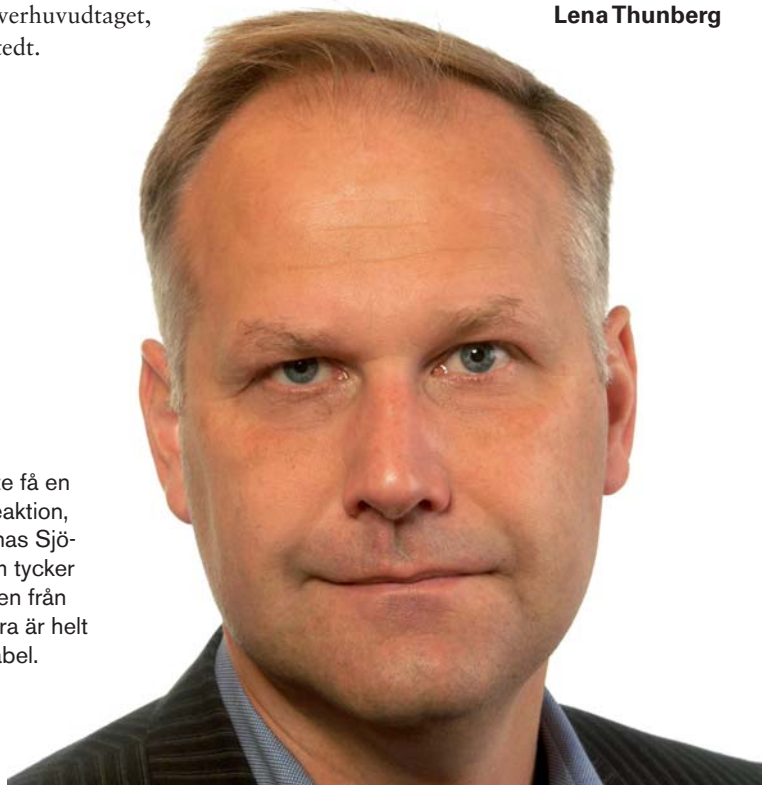
– Carl Bildt säger nu att Västsaharakonflikten är en bilateral konflikt mellan Algeriet och Marocko och är helt avvisande till att Sverige skulle ta upp frågan. Det är en helt ny syn. Vid alla möten när de rödgröna har tagit upp frågan, har de borgerliga ledamöterna tigit och tittat i bordet.

De rödgröna har också krävt en interpellationsdebatt efter en fråga från Jens Holm(V) i november.

– Vanligtvis ska en sådan debatt ske inom två veckor. Nu har vi fått 22 december som debattid i riksdagen. Det är också anmärkningsvärt.

Lena Thunberg

– Vi måste få en svensk reaktion, säger Jonas Sjöstedt som tycker utvisningen från Västsahara är helt oacceptabel.

Ingen reaktion från regeringen på stoppad riksdagsledamot

Jag ringer Carl Bildts pressekreterare Irena Basic för att höra om Sverige kommer att agera efter att Jonas Sjöstedt hindrades från att resa in i Västsahara. Hon säger att denna fråga hör hemma på UD:s pressavdelning, den konsulära avdelningen. Jag ringer dit.

– Jag känner inte till något agerande. Har han begärt något sådant? Det är inte ovanligt att människor blir avvissade, säger Anders Jörle på UD:s pressavdelning.

– Det är väl känt här att Jonas Sjöstedt blev avvisad men att det skulle ha lett till någon protest känner jag inte till.

Han lovar dock att kontrollera detta och ringa upp. Dagen efter ringer han upp.

– Jonas Sjöstedt blev insläppt i landet men fick inte flyga vidare. Han har inte begärt någon hjälp, säger Anders Jörle och tillägger att det händer att människor inte får flyga vidare i vissa länder, att detta är en konsulär fråga.

Informationen kommer från ambassaden i Rabat tydligen. När jag påpekar att Jonas Sjöstedt var på väg till det ockuperade Västsahara, säger Anders Jörle att jag kan ringa till utrikesministerns pressekreterare.

Cirkeln är sluten.

Lena Thunberg

Parlamentariker från Tyskland utvisades brutalt

Sevim Dagdelen, tysk parlamentariker för Die Linke, reste till El Aaiún den 13 november för att skaffa sig en bild av läget. Hon utvisades direkt och brutalt.

– Marockansk säkerhetstjänst släpade in mig i planet igen och överöste mig med sexistiska förolämpningar. Man kan bara föreställa sig vad västsaharierna utsätts för, när de anser sig kunna göra så mot mig, en tysk parlamentariker med diplomatisk status, sa Sevim Daddelen.

– Den tyska regeringen står bara och ser på vad som händer. Två dagar efter att jag hade deporterats prisade Tysklands utrikesminister ”de utmärkta politiska och ekonomiska relationerna mellan Tyskland och Marocko” vid ett besök i Rabat, berättar hon.

Malak Amidane är en av fyra västsaharier som tog sig ut från protestlägret utanför El Aaiún, innan det stormades, för att vara med på de europeiska stödkommittéernas möte i Le Mans i Frankrike.

“Vi kräver total frihet”

Malak Amidane, var en av fyra västsaharier som tagit sig från protestlägret utanför El Aaiún till de europeiska stödkommittéernas möte i Le Mans i Frankrike för att berätta om lägret. Här är hennes berättelse den 31 oktober, åtta dagar innan marockansk militär stormade lägret.

Malak Amidane är för övrigt storasyster till Rabab Amidane, politisk flykting i Sverige.

– Jag kommer från lägret där hela min familj finns nu. Mina småbröder lämnade skolan och alla mina släktingar är tillsammans med västsaharierna i lägren utanför det ockuperade El Aaiún. Vi har beslutat oss för att stanna där tills vi uppnått oberoende och frihet.

– *Var ni bland de första som lämnade staden?*

– Ja, vi åkte för tre veckor sedan. Vi hjälptes åt att organisera den här manifestationen. Kvinnor, män, barn, ja alla.

– *Var fick ni alla tälten ifrån? Och hur tog ni er dit?*

– Vi hade dem hemma. Min stora familj har 20 tält i lägret. Vi tog oss in till fots nattetid, för polisen hade omringat lägren, byggt vallar och lät inga komma in eller ut.

– *Hade ni mat och mediciner med er?*

– Inte mycket, men alla delar på de knappa tillgångarna. Och vi äter mycket sparsamt.

– *Hur kunde du ta dig hit till Frankrike då?*

– Tillsammans med mina vänner tog jag mig ut på natten. Sedan spred vi oss till Agadir, Casablanca och Rabat. Vi hade polisen efter oss hela tiden. Också på flygplatsen försökte de stoppa oss och det tog oss tio timmar att komma förbi alla hinder. De känner igen oss, de har bilder på oss, de vet precis vilka som bor i lägren. Särskilt vi som aktivt kämpar för mänskliga rättigheter.

– *Nu är ni ungefär 25 000 i lägren utanför huvudstaden, men efter vad jag hört har polisen förstört och bränt ner de andra läger som västsaharierna försökt bygga upp utanför Smara, Dakhla osv.*

– Ja, marockanerna blev nog överrumplade av att tältlägret utanför El Aaiún väx-

te så snabbt. De försöker stoppa alla andra försök. De är rädda för den internationella uppmärksamheten. De riggar sin propaganda. De säger att vi är marockanska saharier som bara behöver mat och vatten. Till att börja med beslöt vi att bygga de här lägren för att stoppa plundringen av våra naturresurser. Men efter den 14-åriga pojkens död ändrades allt. Nu kräver vi total frihet.

– *Kommer västsaharierna från de andra städerna till ert läger nu?*

– I viss utsträckning. Men de flesta är på sjukhus, skadade och handikappade efter den aggressiva misshandel de utsatts för.

– *Hoppas att du kan ta dig tillbaka med hälsan i behåll.*

– Jag är inte rädd för att dö. Jag tror på mitt folks sak. Jag är stolt över att vara västsaharisk kvinna. Och att vara just i Frankrike – som ju stöder ockupationen och stölderna av våra naturresurser – tillsammans med alla andra är stort.

**Text och bild:
Jan Strömdahl**

Ingen mer plundring!

– Marocko har beviljats avancerad status med EU och har omfattande relationer till med en mängd internationella aktörer, skriver Brahim Dahane, Ahmed Nasisi och Tamek i ett öppet brev till Frankrikes president Sarkozy.

Nu används denna status som täckmantel för ständiga kränkningar av mänskliga rättigheter samtidigt som naturresurser plundras. De tre kräver att Västsahara utesluts ur alla avtal och att de själva får en rättvis rättegång.

”Inga västsaharier här”

117 fångar i Svarta fängelset utsätts för tortyr av specialstyrkor. De får inte sova, får ingen mat och ingen vård för sina skador, rapporterar källor i El Aaiún den 23 november. Dagen innan hade cirka 70 mödrar samlats utanför fängelset och fördömt misshandeln, krävt att få träffa sina släktingar för att själva få se hur de mår fysiskt och psykiskt. Personal förnekade då att det fanns västsahariska fångar i fängelset.

GDEIM IZIK

”Europa bryr sig inte om massakern”

– **Europa bryr sig inte om mänskliga rättigheter, konstaterar Brahim Mokhtar, Polisarios representant i Norden vid ett samtal med tidskriften Västsaharas redaktör, den 19 november. Det är elva dagar efter stormningen av lägret och förföljelserna bara fortsätter.**

– *Vad händer nu i det ockuperade området?*

– Det är fullständigt stängt. Ingen vet exakt efter dessa elva dagar efter den 8 november vad som pågår. Men vi vet att förtrycket fortsätter, att många västsaharier sitter i fängelse och att marockansk säkerhetstjänst söker igenom alla hus för att kontrollera vilka som bor där. Folk är mycket rädda.

– Internationella observatörer har ju inte släppts in förutom HRW. En journalist från franska Le Monde har visserligen varit där, men hon guidades runt av marockanska tjänstemän. Det är i princip allt.

– Situationen är mycket svår både i El Aaiún, Dakhla och Smara. Nu kan man bara spekulera i hur många som är döda och skadade, men det finns små barn som är föräldralösa och tas om hand av andra vuxna. Inga västsahariska barn går i skolan. Föräldrarna vågar helt enkelt inte skicka dit sina barn. De är så rädda för att polisen ska gripa dem. Det sägs dessutom att nästan alla västsahariska bilar nu är sönderslagna.

– *Hur uppfattar du omvärldens reaktioner på det som har hänt?*

– Vi i Polisario är mycket besvikna över

den uteblivna reaktionen. Ingen internationell reaktion har skett. Inga regeringar eller stater förutom Sydafrika och Venezuela har reagerat. FN beklagar bara det som har inträffat. Vi är verkligen frustrerade.

– Den dagen Polisario analyserar vad som har hänt kommer detta naturligtvis att finnas med.

– Afrikanska Unionen, enskilda politiska partier och frivilligorganisationer har agerat. För övrigt inget. Inte ett ord från Spanien eller för den delen Sverige.

– Man kan bara tolka det så här: I Europa finns ingen plats för mänskliga rättigheter. Europa bryr sig inte! Här gäller bara tillgång till råvaror.

– Det är verkligen fruktansvärt. Folk torteras. Human Rights Watch har bett om att observatörer ska skickas dit, men FN vill inte.

– *Varför fortsatte samtalen i New York mellan Marocko och Polisario? De skulle ju börja den 8 november, samma dag som marockanska styrkor stormade protestlägret? Varför bröt inte Polisario de indirekta samtalen?*

– Samtalen bröts några timmar, men vi

misstänkte hela tiden att marockanerna skulle starta stormningen av protestlägret just den dagen. Kanske antog marockanerna att vi skulle vilja bryta. Därför gjorde vi inte det.

– Det blev ändå något positivt av de indirekta samtalen. Nu diskuterades både Polisarios och Marockos förslag för första gången. Marocko kan inte längre säga att det bara finns ett enda förslag, begränsad autonomi. Nu är det upp till FN-representanten Christopher Ross att driva alla FN-resolutioner om rätten till självbestämmande och självständighet som också Polisario hävdar. Två möten till mellan Marocko och Polisario är inplanerade; ett i december och ett i januari.

– *Är du optimistisk inför dessa möten?*

– Nej, personligen förväntar jag mig väldigt lite. Men nu är situationen mycket mer dramatisk med tanke på vad som har hänt. Västsaharierna radikaliseras av detta.

– Inför nästa beslut i april i FN:s säkerhetsråd om MINURSO:s mandat måste två beslut fattas: Mandatet måste utvidgas till att omfatta övervakning av de mänskliga rättigheterna. Det måste finnas en tidsgräns för hur länge MINURSO ska verka.

– *Vad har MINURSO egentligen gjort under de här dramatiska veckorna? De har ju sitt huvudkontor i El Aaiún. Visserligen saknar de ju som enda FN-mission i världen mandat att övervaka mänskliga rättigheter, men de har ju funnits på plats hela tiden.*

– De har inte gjort något överhuvudta-

Marocko vägrar insyn

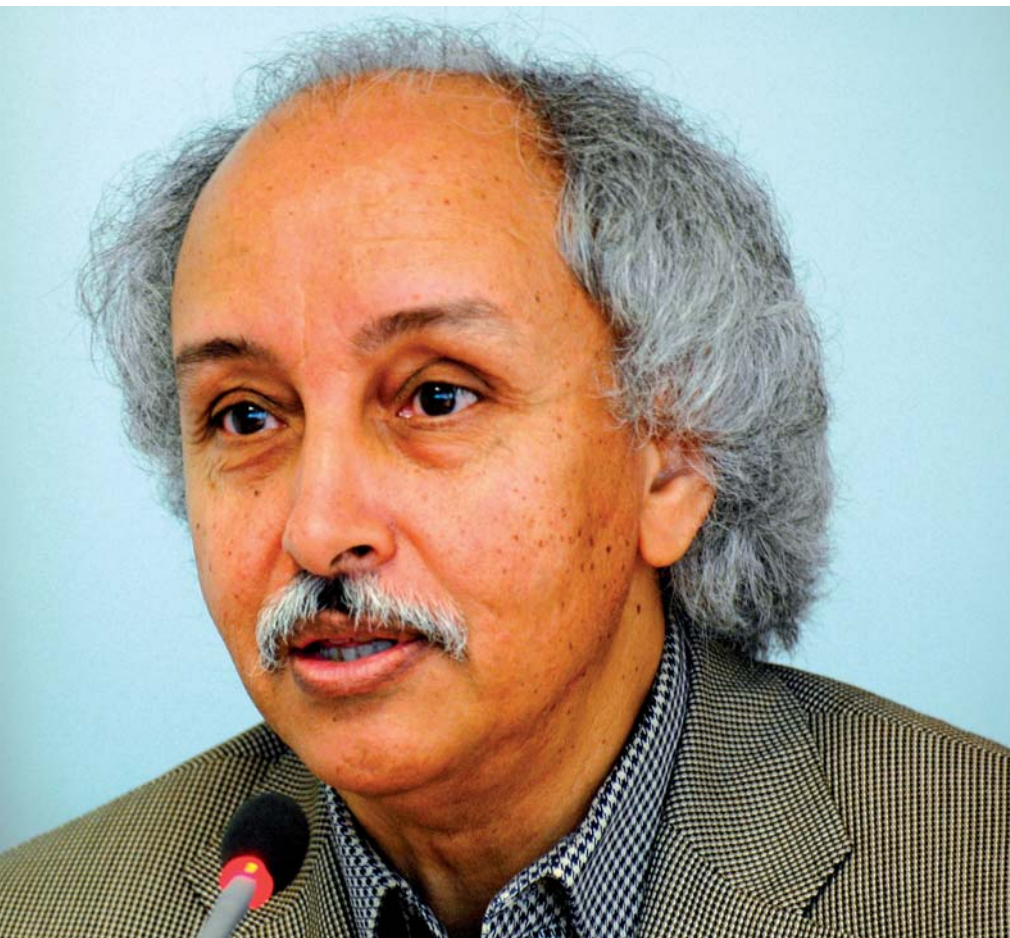
”Vi vill inte ha någon undersökningskommitté om sammanstötningar mellan säkerhetsstyrkor och västsaharier och inget utvidgat FN-mandat för mänskliga rättigheter.” Det säger Marockos utrikesminister Fihri i en intervju i spanska El País den 27 november på tal om EU-parlamentets resolution två dagar tidigare.

– Den 1 december ska jag gå till parlamentet och visa hur ensidig, orättfärdig och obalanserad denna resolution är, sa en uppretad Fihri.

Vad gör Sverige?

Jens Holm frågade Carl Bildt den 23 november vad utrikesministern tänker göra för att protestera mot Marockos agerande.

Carl Bildt hänvisade i sitt svar 29 november till EU:s utrikesminister Catherine Ashton som har beklagat händelserna och till att Sverige tar upp mänskliga rättigheter i de bilaterala samtalen med Marocko samt till ett kommande möte mellan EU och Marocko i december.

Brahim Mokhtar är Polisarios representant i Norden.

get! De säger själva att de ”förhindrades av Marocko att röra sig i El Aaiún och där omkring”.

– Det betyder alltså till exempel i protestlägret som låg 12 km från El Aaiún.

– Just det. Vi har hört att MINURSO-soldaterna den 8 november tog av sig sina militärkläder, klädde sig civilt och gömde sig inomhus. Vi klandrar dem verkligen. De tar inget som helst ansvar.

– FN:s säkerhetsråd har bara beklagat inte fördömt händelserna i Västsahara. Storbritannien är ordförande just nu. Har det påverkat det hela?

– Mexiko ville ha ett möte och det accepterade Storbritannien. Det blev ett möte om Västsahara som varade i tre timmar. Uganda ville skicka en undersökningskommission, men då hotade Frankrike med att använda sitt veto.

”Inga regeringar eller stater förutom Sydafrika och Venezuela har reagerat. FN beklagar bara det som har inträffat. Vi är verkligen frustrerade.”

– Det har funnits olika uppgifter till orsaken till att protestlägret startade; protester mot västsahariernas levnadsförhållanden, diskriminering, arbetslöshet och bostadslöshet. Eller var det krav på självständighet? Ett sådant krav skulle ju enligt marockansk lag kunna straffas med fängelse.

– Det var protester mot de usla levnadsvillkoren. Det fanns inga Polisarioflaggor i början. Västsaharierna trodde att de skulle kunna pressa de lokala marockanska myndigheterna. De trodde också på ett internationellt stöd. Det kom en grupp lokala marockanska förhandlare till protestlägret, men det de erbjöd var en liten bit mark vardera till 600 personer, men inga pengar för att bygga något där. Dessutom skulle 1.500 personer få ett socialbidrag på 130 euro i månaden. Lägerledningen tackade nej. Hur skulle 27.000 västsaharier i lägret kunna acceptera det? Vilka 600 skulle få en liten markbit? Detta var inga verkliga löften. Marocko ville bara framställa sig själva som fredliga förhandlare. I själva verket hade de redan tidigt bestämt sig för att stänga lägret. Polisario varnade redan den 19 oktober för en kommande massaker. Vi förstod att något skulle hända.

– Vad har hänt i flyktinglägren i Algeriet?

– Det har varit demonstrationer där också. Ungdomarna vill gå ut i krig. President Abdelaziz svarade dem med att militärskolorna ska öppnas den 21 november. Det är ett sätt att lugna dem.

– Vad tror du kommer att hända nu?

– Det är svårt att säga och för tidigt. Polisarios representant i Madrid sa idag, 19 november, att vi har tillräckligt med vapen och folk för att starta krig. Dessutom har vi omvärldens negativa reaktion på det som har hänt som motiv.

**Text: Lena Thunberg,
19 november
Bild: Martin Wikström**

El Aaiún dagen efter stormningen av Gdeim Izik. Västsahariska bilar bränns och hem vandaliseras av marockanska bosättare.

"En bilateral fråga mellan Marocko och Algeriet"

"Västsahara är en bilateral konflikt mellan Marocko och Algeriet". Detta sensationella uttalande gjorde utrikesminister Carl Bildt, när riksdagens eu-nämnd sammanträdde 22 oktober och bland annat diskuterade Unionen för Medelhavet. Jonas Sjöstedt (V) krävde då att Västsaharafrågan ska föras in i dis-

kussionen med Marocko inom unionen. Det ville inte Carl Bildt. Åsa Romson (MP) krävde ett svenskt agerande när det gäller Västsahara oavsett forum varvid Carl Bildt svarade att frågan hör hemma i FN.

Därefter hemligstämplades protokollet för informationen och diskussionen som följde.

Både Åsa Romson och Jonas Sjöstedt anförde sedan avvikande mening och krävde skrivningen "Marockos olagliga ockupation av Västsahara" i protokollet.

Sveriges regering tiger om Gdeim Izik

EU beklagar händelserna i Västsahara men pekar inte ut någon skyldig. Sverige tiger och ställer sig bara bakom det intetsägende uttalandet från EU:s utrikesminister Catherine Ashton. Några hårda bandage har Marocko alltså inte att vänta efter anfaller mot det fredliga protestlägret och den efterföljande klappjakten på västsaharier.

Vänsterpartiets riksdagsman Jonas Sjöstedt är mycket kritisk:

– Sveriges hållning är passiv och tvekydig, säger Sjöstedt.

Inte en rad om händelserna i Västsahara går att finna på UD:s hemsida om vad som sägs vara den största folkliga protesten i Västsahara sedan ockupationen inleddes. Inte en rad om den massiva attack som marockanska säkerhetsstyrkor satte in mot protestlägren strax innan de FN-ledda samtalen mellan Marocko och befrielserörelsen Polisario började.

UD:s presstjänst meddelar att inget uttalande gjorts gällande händelserna i Västsahara, men hänvisar till pressklipp från Reuters, där Catherine Ashton beklagat det inträffade.

– Carl Bildt har inte själv vidtagit några åtgärder utan agerar genom EU tillsammans med de andra 26 medlemsländerna, säger Irene Busic, pressekreterare hos utrikesministern.

Men Vänsterpartiets riksdagsman Jonas Sjöstedt är inte imponerad av Bildts agerande i frågan.

– De senaste veckorna har jag tagit upp frågan såväl i riksdagen Utrikesutskott som direkt med Carl Bildt i riksdagens EU-nämnd.

Vänsterpartiet har även via riksdagsledamoten Jens Holm begärt en särskild interpellationsdebatt om Västsahara. Tyvärr har in-

tresset från regeringen inte varit så stort.

– Det måste bli ändring på det, tycker Sjöstedt.

Catrine Ashtons talesperson Maja Kocijancic säger till tidskriften Västsahara att EU är mycket oroad över våldet i Västsahara och att EU noga följer händelseutvecklingen. Att ingen oberoende media tillåts av Marocko är djupt beklagligt.

– Det är för tidigt att säga något om vilka konsekvenser detta kan få gällande relationerna mellan EU och Marocko, frågan måste först diskuteras i EU och med Marocko. Vi för diskussion med Marocko om mänskliga rättigheter inom ramen för det samarbetsavtal som finns med Marocko och nästa möte ska hållas i december, säger Maja Kocijancic.

Tusentals människor samlades till en demonstration i Madrid den 13 november.

”Inte en rad om händelserna i Västsahara går att finna på UD:s hemsida om vad som sägs vara den största folkliga protesten i Västsahara sedan ockupationen inleddes.”

EU har heller inte någon plan på att skicka EU:s snabbinsats för att bevaka mänskliga rättigheter och för att lugna ner situationen.

– Nej, EU har inga planer på att skicka en mission, säger Maja Kocijancic.

– Jag skulle gärna se utländska styrkor på FN-mandat som skyddar befolkningen i Västsahara. Tyvärr är det mandatet nog avlägset, säger Jonas Sjöstedt.

Carl Bildt har inte svarat på frågan om EU-styrkan Nordic Battle Group ska skickas till Västsahara för att få stopp på den marockanska klappjakten på civila. Men frågan om att skicka militär för att få stopp på den omfattande marockanska repressionsvågen är inte det första vänsterns riksdagsman kräver.

– Nu måste omvärlden reagera. EU måste säga upp associationsavtalet med Marocko. Inga nya fiskeavtal med landet, som säljer ut Västsaharas fiskevatten, får slutas av EU. FN:s plan om folkomröstning, som Marocko saboterar, måste genomföras, säger Sjöstedt.

Den 10 november kritiserade utrikesministern Carl Bildt Europeiska Rådets ordförande Herman van Rumpuy för att denne inte nämnt Turkiet överhuvudtaget då van Rumpuy i Ber-

lin talade om EU:s utvidgningspolitik. Detta blogginlägg uppmärksammades av bland annat Sveriges Radio.

”Hans tystnad om Turkiet är lika talande som den är anmärkningsvärd”, skrev Carl Bildt på sin blogg, som är länkad från regeringens hemsida.

Inte en rad på Carl Bildts blogg om händelserna i Västsahara. Lika talande som anmärkningsvärt?

**Text: Arto Valtonen
Bild: THAWRA**

Tänker Sverige bevaka rättegången mot Brahim Dahane som fick ett svenskt pris som människorättsförsvarare 2009? Vad gör Sverige för att Marocko ska respektera de mänskliga rättigheterna och genomföra en folkomröstning? Detta frågade Jens Holm (V) Carl Bildt 4 november. Interpellationsdebatt om Västsahara blir det först två dagar före jul, då utrikesminister Carl Bildt har tid.

Norska liberaler krävde den 8 november att Norges regering ska protestera mot Marockos våldsamma aktioner inne i Västsahara. Marockos ockupation är illegal, området är Afrikas sista koloni och mänskliga rättigheter kränks varje dag.

Venstre vill erkänna den västsahariska staten SADR som en självständig stat och anser att Norge måste sätta press på Marocko och Frankrike så att västsaharierna får utöva sin rätt till självbestämmande.

Stoppa våldet mot fångarna!

Fångar misshandlades tills de svimmade. Polis och marockanska bosättare attackerade civila och förstörde deras hem. Detta skriver Human Rights Watch i en rapport den 26 november.

Hundratals västsaharier greps och fler än hundra är fortfarande fängslade, skriver HRW. HRW:s representant hindrades två gånger från att ta sig med flyg till El Aaiún men släpptes till slut in 12 november.

Sju västsaharier som frigivits och personer som anfallits i sina hem har intervjuats i rapporten, en del anonymt eftersom de fruktar för repressalier.

Ahmed Jadahlou Salem, 34 år, vittnar om hur gendarmerna grep honom i lägret Gdeim Izik den 8 november, satte handfängsel och sparkade honom tills han svimmade. Tillsammans med 40 andra kastades han upp på ett lastbilsflak. De hamnade ovanpå varandra, blödande, en del med huvudskador. Där fick de ligga i två timmar. När de kom fram till El Aaiún, drogs de ner från bilen i fötterna. Hela tiden blev de sparkade och slagna. I förhörssrummet fick han stå upp, hotades med våldtäkt och fick urin kastad över sig. Han fick frågor som: "Varför vill du ha en egen stat?" Varje fråga följdes av ett slag eller en spark. Fångarna fick ingen mat på 36 timmar. Jadahlou släpptes fyra dagar senare.

Laassiri Salek, 38 år, greps den 9 november i El Aaiún och fördes i handfängsel och med bindel för ögonen till polisstationen. Under fem timmar blev han slagen med träpåkar och batonger mot huvudet, ryg-

gen och njurarna samtidigt som han förhördes. Två gånger svimmade han, men poliserna hällde vatten över honom för att väcka honom. Han hörde hur andra fångar skrek av smärta. Fångarna tvingades sjunga den marockanska nationalsången. Dagen därpå tvingades alla fångar stå på rad med ögonbindlar medan poliser sparkade på dem.

Marockansk desinformation

Den statliga marockanska nyhetsbyrån MAP publicerade i början av hösten flera artiklar om en västsaharier som skulle befinna sig i livsfara, fängslad och hotad av Polisario och även algerisk polis.

– **Mustapha Salma är en naiv person som har utnyttjats cyniskt av Marocko, menar Polisarios representant.**

Laassiri svimmade igen. När han släpptes dagen därpå, kunde han inte gå utan fick bäras ut från polisstationen i en stol. Fem dagar senare när han intervjuades av Human Rights Watch satt han fortfarande i rullstol.

Västsaharier som fick sina hem sönderslagna, blev slagna och beskjutna av poliser som skrek: "Ni är alla Polisario."

HRW rapporterade till Marockos inrikesministerium den 18 november om bevisen att säkerhetsstyrkorna använt skjutvapen, skadat gripna och icke gripna västsaharier.

Dagen därpå meddelade marockanska myndigheter att säkerhetsstyrkorna inte skjutit ett enda skott och strikt följt lagen.

Mustapha Salma är en västsaharier bosatt i flyktinglägren i Algeriet med en blygsam post som kontrollant av Polisarios polis i wilayan El Aaiún.

I september reste han till den ockuperade delen av Västsahara, hade kontakt med marockanska myndigheter och uttalade sig offentligt för bland annat Marockos autonomiförslag, begränsat självstyre. På väg till

Utred var som händer, FN!

Genomför omedelbart en opartisk undersökning av det pågående våldet i Västsahara, skriver Robert F. Kennedy Center for Justice and Human Rights till FN:s säkerhetsråd den 16 november. De mänskliga rättigheterna måste försvaras. Vi är djupt oroad. MINURSO:s mandat måste också innehålla övervakning av mänskliga rättigheter, skriver de och pekar på svårigheterna att få tillförlitlig information från området.

Dansk journalist utvisad

Den danske journalisten Mads Ellesøe utvisades ur Marocko den 28 november. Sex civilklädda polismän, som inte ville legitimera sig, sökte upp honom på ett hotell i Marrakesh, förhörde honom i två timmar och behöll hans hårddisk. Ellesøe har gjort en dokumentär om EU-fisket i Västsahara. Programmet sändes i dansk radio två dagar före utvisningen. Poliserna ville veta namn på hans källor och vilka artiklar han arbetade med.

flyktinglägren greps han av Polisario på befriat område.

Både Amnesty International och Human Rights Watch har kritiserat Polisario för gripandet. Men framför allt har Marocko spridit många historier om händelseförloppet. Mustapha skulle ha torterats och kanske dödats av Polisario.

Så här berättar Brahim Mokhtar, Polisarios representant i Norden:

– Mustapha Salma hade inte någon framträdande post i Polisarios ledning, men han arbetade dock för polisen, lämnade sitt arbete utan lov och hade kontakt med marockanska myndigheter. Därför greps han av Polisario och förhördes, när han kom tillbaka. Han får naturligtvis ha vilka åsikter han vill. Autonomi är ju dessutom ett av alternativen som vi har accepterat i en kommande folkomröstning.

– Han frigavs den 6 oktober. Vi hade kontaktat UNHCR för att de skulle undersöka vart han ville ta vägen. Mustapha sa då att han ville bo i flyktinglägren, där hans fru och barn bor. UNHCR förklarade att han inte kan bo där, eftersom han inte längre är flykting.

Mustapha förklarade att han inte heller ville åka till Marocko. UNHCR gav honom då två alternativ: Spanien eller Mauretanien. Mauretanien ställde dock två villkor: Vistelsen skulle vara kortvarig och Mustapha fick inte ägna sig åt politik. Mustapha tackade nej till båda förslagen.

– Därför befinner sig Mustapha nu i det befriade området, där hans mamma bor. Han är frigiven men han får inte lämna området. Vi är rädda för hans säkerhet. Mustapha blev en spelare i ett mycket större spel än han förstod. Nu har inte Marocko nytta av honom längre. Därför är vi rädda att de kanske dödar honom och ger Polisario skulden.

Lena Thunberg

Har EU-ministern fått munkavle?

Har EU-minister Birgitta Ohlsson fått munkavle när det gäller Västsahara? Tidskriften Västsahara försökte få en intervju med ministern. Först blev det ja och sedan blev det nej.

Europas liberala partier antog en motion om att säga nej till en förlängning av EU:s fiskeavtal med Marocko, för de delar av avtalet som inkluderar det ockuperade Västsahara. Därför bland annat bad tidskriften Västsahara om en intervju med Folkpartiets Birgitta Ohlsson. Först blev det ja och sedan blev det nej från pressekreteraren Magnus Simonsson.

Några dagar senare går Marocko brutalt in i det fredliga protestlägret utanför Västsaharas huvudstad, där närmare 20 000 västaharier har demonstrerat fredligt i en månads tid. Många dör, skadas och "försvinner". All utländsk media bannlystes. Det som sipprade ut visade på ett kaos. Ett antal marockanska säkerhetspoliser hade dött. Hur många västaharier som dött är fortfarande ovisst. Marockanska säkerhetsstyrkor, militär och bosättare började sin klappjakt. Jag ser en bild på en militärlastbil lastad med döda kroppar.

Jag ber UD om en kommentar. Bildts pressekreterare skickar ett uttalande som EU:s utrikesminister gjort. EU beklagar, men inget skarpt uttalande. Jag ber EU-ministern om en kommentar. Birgitta Ohlssons press-

sekreterare skickar en länk på Birgitta Ohlssons ansvarsområde. Det är inte hennes bord att uttala sig.

På EU-ministerns sida på regeringens sajt säger Birgitta Ohlsson följande: "EU ska vara en vakthund för mänskliga rättigheter, i Europa och övriga världen. Mindre än hälften av jordens befolkning lever i stater där de får tycka, tänka och tro fritt. Unionen måste vara en stark och modig röst för frihet, demokrati och rättsstatens principer."

Birgitta Ohlsson uttalade sig i SVT:s Uppdrag Granskning tidigare i våras, då det handlade om EU:s fiskeavtal med västahariskt fiskevatten. Detta är jordbruksminister Eskil Erlandssons område. Det finns ingen röd tråd i vilka frågor Birgitta Ohlsson uttalar sig om och vilka hon inte uttalar sig om.

År 2004 tyckte hon att utrikesminister Laila Freivalds var feg. Då skulle FN rösta om en rapport om avkolonialiseringen av Västsahara och det fanns tecken på att EU och Sverige inte skulle rösta för. "Det skulle vara skamligt om Sverige väljer att sälja ut engagemanget för Västsahara för att inte stöta sig med EU", tyckte Birgitta Ohlsson då.

Idag är hon EU-minister och vill vara vakthund för mänskliga rättigheter i Europa och övriga världen. Men jag förstår fortfarande inte varför hon kan vara tyst när hennes egen utrikesminister och EU inte kommer med ett kraftigt fördömande. Munkavle?

Arto Valtonen

De marockanska advokaterna fungerade inte som försvarsadvokater utan som provokatörer.

Advokaterna slogs vilt i rättssalen

– Det var allmänt tumult i rättegångssalen, slagsmål pågick och en väst-saharier blev sparkad i magen. De marockanska advokaternas agerande hade varit fullständigt otänkbart i Sverige. De skulle ha blivit uteslutna ur Advokatsamfundet direkt.

Thomas Främby, svensk domare och rättegångsobservatör, rapporterar från den inställda rättegången mot Brahim Dahane, Ali Salem Tamek och Nasir Ahmed i Casablanca den 15 oktober.

Dessa tre greps i Casablanca den 8 oktober 2009 tillsammans med fyra andra människorättsaktivister, när de återvände från ett besök i flyktinglägren i Algeriet. De anklagades då för att vara ett "hot mot landets yttre säkerhet", en anklagelse som kan leda till dödsstraff. De sex männen och en kvinna överfördes till fängelset i Salé utanför Rabat för att där ställas inför militärdomstol. I april släpptes plötsligt tre av de sju villkorligt. Kvinnan hade släppts tidigare på grund av sjukdom.

I september meddelades att en rättegång

skulle äga rum vid en civil domstol i Casablanca.

– Militärdomstolen hade fastställt att den inte har jurisdiktion över fallet. Åtalet gällde alltså inte längre hot mot Marockos yttre säkerhet, utan interna säkerhet, säger Thomas Främby.

Amnesty International, Human Rights Watch och flera humanitära organisationer har sedan länge krävt att de sju skulle frigges villkorslöst eller ställas inför rätta. Därför var intresset för rättegången stort. Cirka tjugo internationella observatörer fanns på plats förutom ett hundratal ditresta väst-saharier.

– Juristen Hanga Sántha och jag anlände

"Det som hände kan närmast liknas vid huliganer på en fotbollsmatch."

två dagar före förhandlingen, berättar Thomas Främby. Vi reste som representanter för Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen. Vårt uppdrag var att observera rättegången och se till dess förenlighet med dels de nationella lagarna, dels de internationella konventioner som Marocko åtagit sig att följa. Vi tar alltså inte ställning i själva konflikten. De övriga observatörerna kom från främst Spanien, Frankrike och Italien.

Från onsdagen då de anlände och till fredagen, dagen för rättegången, fick de nya och motstridiga uppgifter om vid vilken tidpunkt förhandlingen skulle ske.

– Uppgiften vi fick när vi kom fram till domstolen i Ain Sebaa, ett av Casablancas distrikt, på fredagen vid elvatiden, var att en ny tid var utsatt till klockan 14.30. Anledningen var att de tilltalade inte hade anlät till domstolen.

– Rättegångssalen fylldes snabbt med folk. Framför domarbordet, som då var tomt, stod cirka femton marockanska advokater i advokatdräkt vända mot åhörarna. Vi observatörer satt på bänkraderna direkt bakom

de marockanska advokaterna.

Det som hände under den 45 minuter långa stunden i rättegångssalen beskriver Thomas Främby som något som närmast kan liknas vid "huliganer på en fotbollsmatch".

Han berättar, att de marockanska advokaterna började skrika mot de västsahariska åhörarna, som då skrek tillbaka.

– De marockanska advokaternas närvaro var direkt provocerande, säger Thomas Främby. Vi observatörer satt som en sköld mellan dessa och åhörarna och förhöll oss helt stilla och passiva. Det pågick alltså fullt slagsmål i salen.

Thomas Främby berättar att de marockanska advokaterna skrek om det spanska Andalusiens arabiska förflutna från 1400-talet och jämförde det med dagens muslimska invandring till Andalusien, något som väl var riktat mot de spanska observatörerna.

– Det fanns poliser inne i salen och utanför men de var väldigt få och de förhöll sig passiva, säger Thomas Främby.

Det som förvånade honom var att man inte hade någon som helst säkerhetskontroll eller förberedelse för konflikt. Det filmades och fotograferades utan problem i rättssalen.

Det var uppenbart att rättegången gick ut på konflikten mellan Marocko och Västsahara, menar Thomas Främby. Under tumultet tog västsaharierna upp den västsahariska nationalsången. Advokaterna rasade, illröda i ansiktet.

Domaren försökte göra sig hörd och det framkom att förhandlingen var inställd.

Västsaharierna lämnade då rättssalen och begav sig till ett café, där de mest kända västsaharierna, som suttit fängslade länge, intervjuades av bland annat svensk tv.

– Men ingen greps såvitt vi vet, säger Thomas Främby.

När åhörarna hade lämnat rättssalen tog de marockanska advokaterna upp ett porträtt på den marockanske kungen, skanderade, sjöng och ropade.

– De betraktade tydligen den uppskjutna rättegången som en seger och var glada. Detta hade ju bland annat fått till följd att många västsaharier hade rest till Casablanca i onödan.

När det gäller de övriga fyra människorättsaktivisterna, så fanns de i rättssalen, berättar Thomas Främby, men provades

alltså inte. Han berättar också att observatörerna fick tag på en åklagare efter den tumultartade episoden.

Denne var inte inblandad i detta mål men han kunde berätta att dokumenten till rättegången inte hade anlänt från Rabat. På frågan om vad detta berodde på svarade åkla-

Rättegången mot de sju sköts upp ännu en gång

Samma tumult, kaos och slagsmål som rådde den 15 oktober då rättegången mot de sju skulle starta, skedde den 5 november. Fem av de cirka femton observatörerna var från Sverige.

Juristen Cecilia Asklöf, ordförande för Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen säger:

– En mängd marockanska försvarsadvokater stod längst fram i rättegångslokalen och ropade slagord och sjöng marockanska sånger. Såvitt vi kunde se hade de ingen formell uppgift under den kommande förhandlingen utan föreföll vara där i första hand för att provocera och störa.

– Det gick inte att höra vad domaren sa. Dessutom kunde jag inte se om de tilltalade sju fanns där. De marockanska advokaterna stod i vägen. De var där för att agitera, någon annan roll hade de inte, berättar hon.

Kari Berg, en av Kristna Fredsrörelsens två utsända, tyckte det var en otäck stämning.

– Flera av de närvarande västsaharierna och två spanska journalister misshandlades. Polisen ingrep varken mot våldet eller att ordningen stördes så till den grad att rättegången inte kunde genomföras. Det fanns ingen säkerhet och ingen respekt för de åtalade eller deras anhöriga. Det är helt oacceptabelt! Det var överklagt, som i en film, och väldigt, väldigt obehagligt, berättar hon.

Människorättsjuristen Ylva Lennartsson-Hartmann tyckte att hon varit ganska förberedd på vad hon skulle möta:

– Men blev ändå chockad över vad jag såg. Hela ens världsbild ställs på ända. Vi är ju vana vid att det ska finnas ett stort förtroende för hela rättssystemet, att alla roller i

garen: "No comment". Och på frågan vad som händer med de frihetsberövade svarade han att han inte visste.

Rättegången är uppskjuten till 5 november. Svenska avdelningen av Juristkommissionen kommer att sända observatörer.

Lena Thunberg

statens rättssystem ska fungera och att spelreglerna ska följas. Detta saknades helt. Det var mycket chockerande.

– Vi observatörer blev närgånget fotograferade i rättssalen av civilklädda personer på ett sätt som var närmast hotfullt.

– Jag såg själv hur en spansk journalist blev nedslagen bakifrån av en av de marockanska advokaterna. Jag var inte rädd för vår egen säkerhet i rättssalen eftersom vi satt helt tysta, men om vi hade yttrat oss hade det funnits en möjlighet att bli slagen. En av de aktiva marockanska advokaterna i advokatklädsel hade virat in sig i den marockanska flaggan. Det kändes som en fotbollsmatch. Det var tydligen färre västsaharier vid det här tillfället än den 15 oktober, men salen var proppfull. Vi tog oss ut först, västsaharierna skulle slussas ut sist. Det skedde på ett sätt som ledde till kaos och fullt slagsmål. En stor marockansk folkmassa stod och väntade på dem och andra marockaner tog sig in bakvägen och jagade ut dem bakifrån. Säkerheten för observatörer eller västsaharier var mycket bristfällig, säger Ylva Lennartsson-Hartmann, som tror att det är en medveten taktik att skjuta upp rättegången så att färre observatörer deltar.

Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen kommer ändå att vara på plats även vid den tredje gången man kallar till förhandling.

– Först hörde vi 17 december, men nu har vi hört 14 december, berättar Cecilia Asklöf.

Dagen före rättegången besökte de svenska observatörerna den svenska ambassaden och träffade förste sekreteraren Margareta Kristianson, som också närvarade vid rättegången som alltså åter ställdes in.

Lena Thunberg

Ahmed Nasiri

Dagja Lachgar

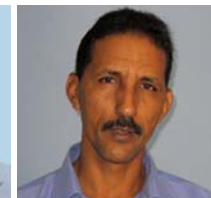
Rashid Seghair

Saleh Lebayhi

Ali Salem Tamek

Brahim Dahane

Yahdad Ettarroussi

Uppgifterna i "Uppdrag grön" gjorde EU-tjänstemän förvånade

– Inom EU har man inte förstått hur utnyttjade västsaharierna verkligen är och att vinsten från fiskeavtalet inte kommer dem till del, säger Fredrik Laurin från Uppdrag granskning.

Han hade bjudits in till EU-parlamentet för att visa SVT:s program om den prima fisken som dras upp av svenska fiskare, mals ner till fiskmjöl, transporteras olagligt till Norge och säljs som Omega 3-tabletter i Sverige.

– Bredden av hela frågan stod klart först när vi fick frågor efter att vi visat vårt program *Det gränslösa fisket i västsahariska vatten*, säger Fredrik Laurin.

Han berättar att intresset för visningen var stort och att till och med EU-kommissionens chefsförhandlare var där.

Den franska presidentkandidaten och EU:s utvecklingsutskotts ordförande Eva Joly från *De gröna* ställde frågor om franska intressen i fisket. Det gällde det franska företaget

Winterisation som är en av de stora spelarna på fiskolja- och Omega3-marknaden, som köper fiskolja från El Aaiún och som nu kan vara ett företag som tar över inköpen sedan norska Rieber slutat handla.

I mars 2011 går EU:s fiskeavtal med Marocko ut, ett avtal där också de västsahariska vattnen ingår och som jurister från EU-parlamentet anser bryter mot folkrätten.

Fiskeavtalet, som kostar 36,1 miljoner euro för EU-medborgarna varje år, innebär att 119 fiskebåtar får dra upp fisk i både marockanska och västsahariska vatten. 100 av de båtarna är spanska.

EU:s fiskekommissionär Maria Damanski träffade Marockos fiskeminister 21 oktober. Då överlämnade marockanen äntligen dokument som sägs ska visa att vinsten från fisket kommer västsaharierna till del, något som EU-kommissionen alltså kräver. Huruvida detta framgår av dokumenten är dock oklart. I början av november hade fortfa-

rande ingen plan för förhandlingar beslutats. Om inte avtalet sägs upp kommer det automatiskt att förlängas.

Kritiken mot fiskeavtalet ökar dock i parlamentet.

– En succé! Det är sällan det kommer så mycket folk på ett seminarium i parlamentet, berättar Staffan Danielsson, assistent till Isabella Lövin, *De Gröna* i EU-parlamentet.

Cirka 120 personer inklusive 15 parlamentariker från olika partigrupper kom till seminariet den 5 oktober i Bryssel om Västsahara och fisket. Och intresset från spansk media var särskilt stort.

– För att det ska bli ett nytt fiskeavtal med Marocko måste Västsaharas vatten tas bort från avtalet, sa Raul Romeva från *de spanska Gröna*.

– Fiskeavtalet ger legitimitet åt den marockanska ockupationen, konstaterade Isabella Lövin och fick medhåll av Utvecklings-

ranskning" vånade

utskottets ordförande Eva Joly även hon från de Gröna.

Det var Isabella Lövin som tillsammans med EU-parlamentariker från Socialisterna, Liberalerna och Vänstern bjudit in Fredrik Laurin för att visa Uppdrag gransknings film om det gränslöst brottsliga fisket utanför Västsaharas kust. Uppdrag gransknings program i två delar i mars i SVT fick stor uppmärksamhet och nominerades till Europapris för bästa tv-dokumentär i Berlin i oktober. I slutändan blev det dock inget första pris.

– Det var säkert tio olika personer från både Spanien, England och Österrike som ville ha kopior på programmet, berättar Fredrik Laurin.

Rabab Amidane, politisk flykting i Sverige, medverkade också i seminariet.

– Pengarna för fiskeavtalet från EU går till att finansiera marockanska armén och våldet i Västsahara, menade hon.

Text och bild: Lena Thunberg

Marockanska protester mot Västsaharamöte

600 västsaharavänner från hela världen samlades i Le Mans i Frankrike i slutet av oktober för EUCOCO:s årliga möte. Delegater från Latinamerika och Afrika spelade en framträdande roll i diskussionerna. Och i fokus stod de västsaharier som lyckats bygga ett stort tältläger för frihet och självständighet utanför El Aaiun.

Konferensen började i Nationalförsamlingen i Paris – hemma hos makten i värsta fiendeland. Frankrike är det land som i FN och EU och bilateralt garanterar Marockos ockupation av den bästa delen av grannlandet. Därför var det en gest av betydande värde att borgmästaren i Le Mans så helhjärtat bjöd på sin stad med dess kulturpalats och stora utspisningslokaler.

Borgmästaren stod också upp mot de demonstrationer som ett hundratal marockaner genomförde vid flera tillfällen. De hade mobiliserats till en "musikfest" från hela Frankrike med hjälp av den marockanska ambassaden i Paris. Det var ändå oerhört få marockaner som hörsammat kallelsen, eftersom det bor tiotusentals bara i Le Mans.

För en svensk aktivist var det dock en märklig upplevelse att tillsammans med 600 andra behöva skyddas av polis medan demonstranterna skrek "Ja till Marockos autonomi" och "Nej till "fängslägren" vid Tindouf". I konferenslokalerna ägde möten rum om politik/naturresurser, mänskliga rättigheter/ juridik, bistånd och solidaritet med ungdomar, kvinnor, fackligt. Rapporter och slutdeklaration kan man hitta på nätet, www.arso.org. De viktigaste punkterna i det gemensamma handlingsprogrammet är:

- Stöd till kampen i ockuperat område och utvidgning av Minursos mandat.
- Stoppa ett nytt fiskeavtal EU-Marocko som omfattar Västsaharas vatten och i förlängningen övriga avtal med Marocko.
- Utveckla en bojkottstrategi.

Men det är påtagligt vilket gott rykte Sverige har efter den förra regeringens nej till gällande fiskeavtal. Nu gäller det att den nuvarande svenska regeringen står fast vid den ståndpunkten och helst får majoriteten av EU med sig.

Jan Strömdahl

EU-liberaler emot EU-fisket

EU:s fiskeavtal med Marocko ska inte förlängas, om inte de västsahariska vattnen tas bort från avtalet. Det beslutade European Liberal Democrats and Reform Party, ELDR vid sin kongress i Helsingfors den 15 oktober. Förslaget kom från Folkpartiet Liberalerna i Sverige och presenterades av Agneta Berliner: "Västsaharas fisk tillhör inte Marocko. Det är en etisk, laglig och politisk fråga."

Ungdomsförbundet Lymec hade tidigare antagit en liknande resolution.

På randen till krig

– Den svenska regeringen måste ta på sig ledartröjan och kräva att Marocko samarbetar med FN och genomför folkomröstningen, skrev Mohamed Abdelaziz, Västsaharas president och Jens Orback, Palmeacentrets generalsekreterare i en debattartikel i DN 10 oktober.

– Om EU förlänger fiskeavtalet med Marocko i befintligt skick, kan det vara spiken i kistan. En majoritet av det EU-besvikna västsahariska folket vill ta upp den väpnade kampen.

Brott mot mänskligheten

Inom ramen för Internationella Juristkommissionens svenska avdelning och dess arbetsgrupp för Västsahara författades en juridisk-vetenskaplig studie under våren 2010. Studien undersöker om de systematiska kränkningar mot mänskliga rättigheter som Marocko gjort sig skyldig till sedan ockupationen av Västsahara inleddes 1975 och fram till våra dagar kan anses som brott mot mänskligheten enligt internationell straffrättslig sedvanerätt.

Studien är författad av två av arbetsgruppens medlemmar, Hanga Sántha och Ylva Lennartsson Hartmann i samarbete med Mark Klamberg, doktorand i internationell straffrätt vid juridiska fakulteten på Stockholms universitet. Studien väntar för närvarande på publicering. Författarna bjöds in av Frente Polisarios representant vid FN:s råd för de mänskliga rättigheterna i Genève att presentera den vid ett så kallat sido-event, något som skedde i september 2010.

Frågan om kränkningar av rättigheter kan ses ur många perspektiv när det gäller Västsahara. Det första och mest flagranta brottet är att rätten till självbestämmande inte realiserats, trots att detta utfästs otaliga gånger av FN. De andra kränkningarna är att hänföra dels till västsahariernas situation i

flyktinglägren i Tindouf, Algeriet, dels till det systematiska förtrycket på det ockuperade Västsaharas territorium. Studien är avgränsad till att undersöka de kränkningar av mänskliga rättigheter som begåtts på ockuperad mark.

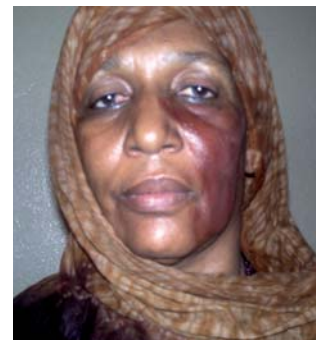
Kränkningarna, som alltså än idag är ett pågående problem, är väldokumenterade av flertalet organ. Såväl FN, som internationella frivilligorganisationer såsom Amnesty International och Human Rights Watch har dokumenterat många av de övergrepp som begåtts mot det västsahariska folket. Det är i dessa dokumentationer som studien tar sin utgångspunkt.

Det teoretiska ramverk som artikelns författare har valt är den internationella straffrättsliga sedvanerätten, som den utvecklats efter andra världskriget genom till exempel krigsförbrytaltribunalen i Nürnberg och de internationella ad hoc-domstolarnas praxis (ICTY – krigsförbrytartribunalen för det forna Jugoslavien och ICTR – krigsförbrytartribunalen för Rwanda). Brott mot mänskligheten anses inom det internationella samfundet som ett av de allvarligaste brotten.

Begreppet brott mot mänskligheten refererar till att det brott som begås inte bara

Svarta fångelset i El Aaiún 2005.

Salambouha Khatry Mhaimida
27 aug 2010.

Aziza Khatry Mhaimida
28 aug 2010.

uppfattas som ett brott mot offren i fråga, utan även som ett brott mot mänskligheten i sin helhet. Alla stater har därför en folkrättslig skyldighet att agera mot en stat som gör sig skyldig till detta brott. Bland annat stadgorna till ovan nämnda ad hoc-domstolar innehåller en så kallad brotts-katalog bestående av de olika

"Det första och mest flagranta brottet är att rätten till självbestämmande inte realiserats, trots att detta utfästs otaliga gånger av FN."

Stoppa EU-fiske i Västsahara!

799 organisationer och 20.000 personer kräver i ett brev till EU-kommissionen 28 september ett slut på fisket i Västsahara. Man kräver att "EU-kommissionen omedelbart slutar bevilja licenser till fartyg från EU-länder för fiske i västsahariska vatten."

Bland undertecknarna finns till exempel Francesco Bastagli, Kofi Annan's före detta FN-representant i Västsahara, Frank Ruddy, före detta vice ordförande i FN-missionen i Västsahara och 160 parlamentariker.

Handelsintressen går före

– Vi enades om kritik av Marockos ockupation och övergrepp i Västsahara. Men att EU plundrar landets fiskevatten i samarbete med Marockos regering nämns inte, säger Eva-Britt Svensson (V), EU-parlamentariker.

– Skandalöst att EU fortsätter förhandlingarna med Marocko om fiskeavtal. Sveriges regering måste vara mer aktivt i Västsaharafrågan i EU. Ett nytt fiskeavtal med Marocko strider mot internationell rätt, säger Åsa Westlund (S), EU-parlamentariker.

April 2010.

Elwali Kadimi 2008.

Elgarhi Najem skjuten till döds 24 oktober vid Gdeim Izik.

Aminatou Haider 2005.

Salek Saaidi, 2006.

brottstyperna som är att anse som brott mot mänskligheten.

Brottet måste enligt kriterierna även ha varit riktat mot en civilbefolkning (civilian population) och det krävs att attacken var systematisk (systematic) eller utbredd (wide-spread). Dessa kan sammanfattningsvis sägas vara brottets objektiva element, det vill säga det som de facto måste ha skett, sedan måste dessa objektiva element vara täckta av ett subjektivt element för straffansvar, det vill säga måste de personer som utfört dåden haft en avsikt att utföra dådet och dessutom vetat om att deras handling är en del av en attack mot en civilbefolkning.

Studien listar en del av de mest allvarliga kränkningarna som på objektiva grunder

kan karaktäriseras som brott mot mänskligheten, nämligen tortyr, påtvingade försvinnanden, förföljelse på politiska, ras- eller religiösa grunder och fängsling, det vill säga skönmässiga arresteringar och fängslanden.

Som ovan nämnt, återopas som bevisning de dokumentationer som betrod- da och erkända internationella organisationer gjort på plats, såsom FN, Amnesty International och Human Rights Watch. Studien analyserar också hur de ansvariga ska kunna ställas till svars för att brotten som begåtts inte ska förbli ostraffade. Detta görs genom en folkrättslig analys av dels ansvarskedjan, det vill säga av förövarna och deras möjlighet att ställas inför rät-

ta, dels vilket forum som är bäst lämpat för rättsskipning.

Slutsatsen är att det bästa forumet att ta sig an fallet vore en internationell brottmåls-domstol. Efter att ha analyserat kränkningarna både utifrån objektiva och subjektiva element kommer studien fram till att dessa är att anses som brott mot mänskligheten enligt internationell straffrättslig sedvanerätt.

Emedan brott mot mänskligheten uppfattas som ett brott inte bara mot de utsatta utan även mot hela världssamfundet (hela mänskligheten) bör därför alla stater manas till att agera mot sådana brott. Således lägger artikeln fram en rad förslag. Bland annat påpekas att:

- De ansvariga för kränkningarna av mänskliga rättigheter på Västsaharas territorium bör ställas inför rätta genom exempelvis att FN:s säkerhetsråd hänskjuter situationen till den Internationella brottmålsdomstolen i Haag
- Västsaharas rätt till självbestämmande ska respekteras och realiserar.
- De pågående kränkningarna av mänskliga rättigheter bör stoppas och förebyggas genom bland annat en inkludering av övervakning av mänskliga rättigheter i MINURSO:s (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara) mandat.
- EU bör ej omförhandla dess fiskeavtal med Marocko förrän de exkluderar Västsaharas territorialvatten från avtalet, alternativt att Västsahara får verkligt inflytande över och tillgång till dessa naturresurser, allt enligt folkrättsliga principer och lagar.

**Hanga Sántha,
Ylva Lennartsson Hartmann
och Mark Klamberg**

Studien publiceras i Juridisk publikation och kommer att finnas på Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionens hemsida www.icj-sweden.org

Trakasserier mot hemvändande

– Fruktansvärt, sa skådespelaren Willy Toledo, en av sex observatörer som följde 28 västsahariska MR-aktivister tillbaka till El Aaiún 27 september efter en konferens i Alger, där de hade vittnat inför 300 delegater från 22 länder.

– 150 poliser väntade på flygplatsen. Ännu fler, som spottade på, skrek och knuffades, försökte stoppa dem från att ta sig in en lokal i centrum. Ändå hade polisen troligen instruerats att inte använda våld, sa Toledo.

Svårt sjuka fångar

Åtta fångar ska ha transporterats till fängelset i Salé i norra Marocko för att ställas inför militärdomstol. Ingen vet hur de mår. Familjerna informerades inte om att de hade fängslats eller överförts till ett annat fängelse eller om de verkligen finns där. Tre andra västsaharier har förts dit tidigare för att dömas av militärdomstol. Bland dessa finns Naama Asfari.

Mohamed Ayubi är svårt sjuk i diabetes, har stora sår och behöver vård.

”Bollen ligger hos EU”

Afrika var temat på årets Bokmässan i Göteborg i september. På Internationella torget organiserade Föreningen Västsahara och VästsaharaAktionen flera framträdanden. Cecilia Asklöf, Internationella Juristkommissionens svenska avdelning pratade om bristen på mänskliga rättigheter. Rabab Amidane berättade om situationen för västsahariska ungdomar i ockuperat område. Den spanske författaren Gonzalo Moure och Monica Zak diskuterade hans bok Karamellens ord, som är inspirerad av en dövstum flicka som Gonzalo Moure träffade i flyktinglägren och som han fortfarande har kontakt med. Råvarorna och fisket diskuterades också.

Dessutom framträdde nyblivne riksdagsledamoten vänsterpartisten Jonas Sjöstedt och berättade om sin bok Sahara. Han har följt Västsaharafrågan de senaste tjugo åren, bland annat som EU-parlamentariker i 10 år. Och han anser att bollen ligger hos EU just nu.

– Marocko borde kunna tvingas till förhandlingsbordet. Folkrättsligt är ockupationen helt olaglig.

Jonas Sjöstedt kände en stigande maktlöshet och ville åka till ockuperat område och se situationen med egna ögon. Han reste som turist till den ockuperade delen av Västsahara 2007, men tog inte kontakt med några människorättsaktivister utan vandrade runt och betraktade livet.

– Jag ville inte försätta någon västsaharier i en farlig situation, så jag var väldigt försiktig, berättar han.

Han anser att det är uppenbart att marockanerna håller västsaharierna i ett järngrepp.

– Det fanns en blandning av förtvivlan och obrutet motstånd bland västsaharierna. Och de marockanska bosättarna, ja de

vill åka hem.

– Ockupationen känns och märks överallt, menar han. Det är hårdare än på många andra ställen i världen och mycket militär närvaro.

Besöket resulterade i boken Sahara, som utgör andra delen i en kriminaltrilogi, som Jonas Sjöstedt skrev när han var bosatt i New

York. Boken kom ut våren 2010.

Boken recenserades av Monica Zak i Västsahara nr 2 2010 som finns att läsa på tidsskriftens hemsida www.vastsahara.net (tidigare nummer).

Den första boken i triologin, Sammanflöden handlar också om David Löf, assistenten till en EU-parlamentariker, och om maktens korridorer där värden som demokrati och solidaritet hamnar i skuggan av korruption, lobbyism och storföretagens vinstintressen.

I den tredje boken Spanska brev börjar David Löf forska i spanska inbördeskriget och nutid och dåtid flyter samman i denna politiska thriller.

Nu är Jonas Sjöstedt tillbaka i den svenska politiken och riksdagen och tänker fortsätta driva Västsaharafrågan där.

Lena Thunberg

Bild: Aysan Fazelian

Befria Västsahara!!

Med taktfasta trumslag ekade budskapet i centrala Göteborg. Traditionella afrikanska kampsånger sjöngs för att uppmärksamma göteborgarna om Afrikas sista koloni. Bakom demonstrationen stod deltagarna från ”Praktikantkurs Sydafrika” på Färnebo folkhögskola filial.

Aktionen genomfördes sista helgen i september då Göteborg var fullt med människor som besökte Bok- och biblioteksmässan. Mäsans tema Afrika gjorde det extra passande att uppmärksamma Marockos ockupation av Västsahara.

Emma Svensson

Frige Brahim Dahane!

– EU och omvärlden, tryck på så att Brahim Dahane och de övriga människorättsaktivisterna släpps fria!

Det kräver Svenska Amnesty, Palmecentret, Kristna Freds, Forum för Levande Historia och en rad EU-parlematariker, riksdagsledamöter och organisationer den 8 oktober, ett år efter att de sju fängslade. De fängslade har hungerstrejkat fler gånger, som längst i 41 dagar.

– Människorättsförsvarare har rätt till skydd och säkerhet, skriver man.

Vad gör svenska regeringen?

– Det är märkligt tyst om Västsahara. Regeringar runt om i världen borde fördöma det som nu sker. Det borde tillsättas en oberoende utredning och redan i dag borde observatörer skickas till landet, sa Bodil Ceballos (MP) i riksdagen 12 november och frågade om utrikesministern tänkte agera. Carl Bildt svarade att man tar upp Västsahara i den bilaterala dialogen med Marocko och att FN-ledda samtal kommer att fortsätta i december och januari.

KRÖNIKAN

Agera innan det är för sent!

I november stormade marockansk polis ett fredligt västsahariskt tältläger som byggts upp i protest mot ockupationen. Minst ett tiotal dödades och flera hundra sårades. Situationen blir allt mer akut och ett nytt blodigt krig står för dörren om inte omvärlden agerar mot övergreppen!

Sverige bör i detta sammanhang arbeta förebyggande i stället för att vänta tills katastrofen är ett faktum.

Under senare år har situationen för civilbefolkningen i det ockuperade Västsahara förvärrats. Misshandel, trakasserier, fängslande och tortyr drabbar dem som protesterar. Många har dömts i rättsosäkra processer, berövats sitt jobb och sin lön, relegerats från skolor, förflyttats med tvång eller fått se sina hem skövlade.

FN-delegationer som besökt de ockuperade områdena har vittnat om våld och kränkningar av västsahariernas mänskliga rättigheter. De bekräftar därmed de rapporter som både Amnesty och Human Rights Watch tidigare kommit med.

Den västsahariska exilregeringen och Polisario har många gånger protesterat mot utvecklingen och vädjat till FN och EU om skydd för civilbefolkningen som lever under ockupation. Tyvärr har det inte gett något märkbart resultat än.

Den utlovade folkomröstningen får inte förhållas längre utan måste genomföras snarast!

Journalister och internationella observatörer måste släppas in i Västsahara. Detta kommer att synliggöra marockanernas förtryck mot västsaharierna och skapa en opinion till stöd för Västsaharas frigörelse.

Vi måste verka för att EU i sitt fiskeavtal med Marocko exkluderar de västsahariska fiskevattnen. Sverige har hittills som enda EU-land röstat nej till detta avtal. Vi måste kräva att detta avtal förändras i grunden eller sägs upp. Det är nämligen inte förenligt med folkrätten att fiska ut västsahariernas fiskevatten utan att befolkningen haft något inflytande över avtalet eller får någon del av intäkterna. Det är uteslutande Marocko som tjänar på detta folkrättsvidriga avtal. Genom avtalet bidrar europeiska fiskare till skövlingen av Västsaharas naturtillgångar. Det är fullständigt oacceptabelt och strider mot internationell rätt!

Det är nu också dags att Sverige ansluter sig till det 50-tal länder som erkänt Västsahara som ett land, bland andra Sydafrika. Sverige skulle därmed som första land i Europa ge ett erkännande åt västsahariernas fredliga kamp för att återfå det land

som stals från dem av Marocko för 30 år sedan. Genom att inte erkänna Västsahara legitimerar man Marockos orättmätiga krav på att räkna Västsahara som en del av Marocko. FN:s resolutioner har gång på gång slagit fast att ockupationen bryter mot internationell rätt.

I anslutning till att Sverige erkänner Västsahara och dess exilregering bör Västsahara ges rätten till en västsaharisk representation i Sverige. Trots att Marocko är en diktatur och ockupationsmakt har de inte bara en representation i Sverige utan till och med en ambassad. Givetvis bör landet de ockuperar, Västsahara, ges minst samma rätt!

HILLEVI LARSSON

Hillevi Larsson, riksdagsledamot (s)

10

oktober börjar väst-saharier bygga upp protestlägret Gdeim Izik.

24

oktober skjuts en 14-årig pojke ihjäl när han ska lämna mat till släktingar i lägret.

8

november stormar marockanska styrkor lägret.

2010

är det 35 år sedan Västsahara ockuperades av Marocko.

GDEIM IZIK

Jag har inga tårar mer
jag har slutat att känna smärta
maktlösheten griper tag i mig
det enda som finns kvar är vreden

De har omringat oss
med minor och taggtråd
med sand och skrämsel
de har hindrat vittnena
och informatörerna att komma
och mot oss har de förklarat krig

Vi har inga vapen
vi är ingen bataljon
vi är bara
kvinnor, barn och gamlingar
som vill ha friheten

Ali Salem Iselmu, västsaharisk poet
Översättning: Monica Zak

22

december och inte tidigare kan Carl Bildt ställa upp på en debatt i riksdagen.